

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Za etične, kulturne in socialne vrednote naše organizacije.

»Gospodin Ministar je saslusao Izvršni Odbor UJU pažljivo naročito o predstavi v pogledu zaštite učitelja od partijskog uticaja na postavljanje, premeštanje, otpuštanje učitelja... On je nalazio da bi partijska intervencija bila svedena na minimum kad je sami učitelji nebi tražili.«

Odgovor ministra prosvete dr. Korošca izvršnemu odboru UJU dne 11. septembra 1924.

Tem težja je ta izjava, ker jo je dr. Korošec izrekel o lastnih političkih pristaših-učiteljih, ki so sodelovali pri premeščanju učiteljskega kluba njegovega prosvetnega ministarstva.

Na naši pokrajinski skupščini v Šoštanju je padel očitak, »da učitelji učitelje premeščajo« — »da učiteljski politični klub premeščajo in preganjajo učiteljsko.«

A tudi v zadnjem času je padel (še nedokazan) očitak, da so učiteji sodelovali pri partizanski gonji za odstranitev oblastnega šolskega nadzornika, vzeteza iz naših vrst.

Prvi slučaj se nanaša na dobo klerikalnega prosvetnega režima, drugi na dobo demokratskega režima in tretji na dobo radikalnega prosvetnega režima, pod vplivi ostalih političkih frakcij in strank pri nas. Vsi so torej že bili na vrsti, da pokažejo svojo tozadevno vrednost.

Na zborovanju okrajnega učiteljskega društva za ljubljansko okolico je bila stavljena interpelacija: kaj je organizacija storila proti vmešavanju lajkov v učiteljska imenovanja?

Odgovor ni težak: da moramo namreč najprej zdraviti bočno telo pri sebi!

Oni so krivi, ki se s pomočjo strank poslužujejo lajškega vpiva in tako sami omogočijo in dajo priložnost za lajški vpliv na naša imenovanja in istočasno na gaženje občin ugotovljenih objektivnih principov, ki naj bi veljali pri nameščanjih.

Na povzdigo etičnih in moralnih vrednot naših organizacij in s tem našega stanu moramo polagati večjo važnost; predvsem pa nam je treba pobijati tudi materialistiški nazor o nalogah in pomenu naše organizacije in istočasno dvigati njene etične, kulturne in socialne vrednote.

Materialistiški nazor namreč, kakor da bi bila organizacija v prvi vrsti za pridobivanje službenih mest in za intervencije v osebno pravnih in materialnih zadevah tu; ta nazor namreč, ki se je in se še razvija na škodo razvoja kulturnih in socialnih vrednot organizacije.

Tudi organizacija ni le za nameščanja tu, to je treba enkrat jasno povedati.

Čimdalj bo organizacija in njeni funkcionarji oddaljeni od aktivnega sodelovanja pri nameščanjih, tem lažje se bo borila proti gaženju občin vsem skupnih interesov in principov, ki naj veljajo pri nameščanju; tem lažje bo zagovar-

ja a zakonito stališče in se borila proti onim, ki ga gazijo in postopajo pristrano.

Že na pokrajinski skupščini na Bledu leta 1922 sem poudarjal, da naša organizacija ne sme postati zatočišče za to ali ono službo, tudi ne sme postati izliv pritožb osebnega značaja gde po edinih nameščanj in personalnih zadev; da je treba tudi v tem oziru postaviti nam samim neko moralo in enotno mero za vse ter s strani organizacije varovati le splošne, vsem skupne, obče interese in principe, ki jih ugotovi organizacija za nameščanja in reševanje personalnih zadev. Boriti se mora, da bodo oni, ki odločajo, spoštovali te principe. Organizacija ne sme postati zatočišče za zadeve osebnega značaja, kar bi jo odvajalo od pravega njenega namena.

Naši organizaciji je treba dati trdne in vzvišene potranje vsebine, t. j. moralno-etične, kulturne in socialne, ki jo bo obvarovala pred vsemi pretresljaji dnevnih dogodkov.

Moralno-etične v tej smeri, da bomo konsekvntno pobijali materialistični nazor in pojme članstva o pomenu in nalogah organizacije: da organizacija ni le zaradi personalnih dobrin tu, ki jih naj izvaja svojim članom pri kompetencah (boljša mesta) in za intervencije v osebno-materialnih zadevah in koristih (za hitrejšo rešitev prošni in vlog). Moralno-etične vrednote organizacije pa tudi v tej smeri, da dvignemo v družabnem in društvenem življenju čut dostojne kritike in parlamentarnih običajev ter medsebojnega spoštovanja, brez demagoštv, kar bo onemogočilo, da bi nastopal in deloval v javnosti stanovski tovariš proti stanovskemu tovarišu iz strankarsko političkih in osebnih ozirov.

Kulturne vrednote organizacije naj se pa zrcalijo v tem, da bo organizacija stremela za kulturnimi, mesto za političnimi dobrinami; za poglobljanjem članstva v kulturne vrednote in prosvetno delo; za kulturno-prosvetnim pravcem pri delu, mesto za političnim; za programatičnim dviganjem kulturnih vrednot in ustvarjanj kulturnih dobrin in ne stremeti zgolj za taktičnimi uspehi brez istočasnega ustvarjanja trdne kulturne baze, na kateri naj dobe priporjeni uspehi svojo trajnost in organizacija svojo stabilnost, tudi če ji radi dnevnega položaja ne bo mogoče deseti v kakem vprašanju uspeha.

Socialna vrednota organizacije pa naj temelji v tem, da bo njeno članstvo in ona reprezentantinja, ustvariteljica in predstaviteljica struje moderne jugoslovenskega šolstva in reformističnega pokreta notranje šolskega in obče javnega jugoslovenskega vzgojstva.

Le na teh temeljih bo močna naša organizacija in v tem je njena bodočnost.

Ivan Dimnik.

didate zahtevajo najmanj triletno zaporedno prvovrstno kvalifikacijo.

—Čh. Ročno vzgojno delo na razstavi v Kromerizu. Poročilo, ki ga prinaša »Český Učitel« v 5. številki o ročnem vzgojevalnem delu na deženi razstavi v Kromerizu zasluži, da bi ga prinesel kak naš strokovni list v celoti. Iz njega bi ne povzel samo kakšno bogastvo črpa lahko učenec za to delo tudi iz učnih predmetov samih, ampak bi izpovedel predvsem, da morajo biti take ustvaritve res le plodovi, zrasli iz notranjosti učenčeve, takorekoč organsko spojeni s psiho malih ustvariteljev, ne pa diktirani, brez zveze z doživljenjem učenčevim ali celo kopirani po vzorcih. Izvedeli bi, da so bili tam tudi izdelki, napravljeni po navodilih, brez ozira na sredino, iz katere bi morali vzrasti, na zanimanje in starost učenčev, oddaljeni od koncentracije. — Posebno pa še podčrtava, da so bili razstavljeni predmeti res izdelki učenčev in ne učitejev ozioroma starejših oseb.

—Čh. Izenačenje učiteljskih plač z državnimi uradniki, redukcija razredov in hiperprodukcija učiteljskega naraščaja. Minister Marković je 25. septembra izčrpno obravnaval z zastopniki deželnih centralnih učiteljskih društev narodnih šol na Češkem in Moravskem vprašanje plačilnega sistema. Zastopniki so izrazili tudi zahtevo, da bi paritetni zakon iz l. 1919. ne bil odpravljen in da bi se novi plačilni sistem dal aplicirati na učiteljsvo v polnem obsegu kakor velja za uradnike z enakovredno izobrazbo. Zastopniki so ministru tudi deklarirali stališče učiteljsva z ozirom na redukcijo razredov in restrikcijo učiteljsva ter glede nenameščenega učiteljskega naraščaja, čegar katastrofalno stanje zahteva izboljšanja, predvsem, da bi naj bilo učiteljsvo s polnimi leti restringirano, ako ne vložiti do konca oktobra prošnje za upokojeitev.

Iz Rusije.

DRAGO HUDE:

ŠOLSKI ZAKON V RUSIJ.

(Konec.)

Princip vsega ruskega šolskega zakona je ta, da se stavi vsa šola v službo boljševizma, zato pa je že v naprej po-

kopan vsak njen razvoj. Sovetska reforma je šolo spremenila v strogo politično razredno šolo. Ta šola bo vzgojevala predvsem boljševike, nestrpnosti in ekstremiste, kajti že v prvem razredu se mora upejati samouprava v tem smislu ter se morajo ustanavljati otroške organizacije, da se otroci priučijo »proletarske zavesti«.

S tem zakonom so na najbolj prizadeti naši ruski tovariši, katerim je popolnoma odvzeta svoboda učne metode. Razmah učiteljeve individualnosti, ki prinese največ uspehov pri pouku, je zadušen, ker se učitelju ves metodni postopek natančno predpiše. Učiteljevo delo je s tem mehanizirano in tedaj degradirano na stopnjo prostega rokodelstva.

Vse težišče šole so s tem zakonom dali sovjeti v roke otrokom, ker z njihovo »samoupravo« in sodelovanjem v šolskem svetu se razvijajo v njih nagoni in politične strasti, ki najmanj poznajo discipline. Pri vsej vzgoji na so prepovedane še vse kazni. Sovenski pregovor: Šiba novo mašo poje, ni prišel pri boljševikih do veljave. Učiteljem so izvili vse orožje do otrok.

Vsled tega zakona se bodo razvile v Rusiji koosalne posledice, ki bodo narodu več škodovala kot komunističen preobrat in padec carstva. Že sedaj se opazuje pogreški take šole kar vidimo iz boljševiškega časopisa moskovske »Pravde«, ki poroča: »Politična nepismenost je pregnana iz moskovskih šol. 8 do 12-letni otroci boljši poznajo sovjetsko ustavo in zgodovino revolucije, nego stari bradati kmetje. Stano narašča število članov »Zveze komunistične mladine« in takozvanih pionirjev (skavtov). Žalibog pa se obenem pri šolski deci pojavlja slabokrvnost in njene posledice srčne napake, revobol, omotica in slabo spanje. To je čudno, ker istočasno posebno skrbijo šolska vodstva za sport mladine. Zdravniki so ugotovili, da je vzrok skrajne zdelanosti otrok njih politično udejstvovanje — krožki, prazniki, zborovanja. Število živčno bolnih otrok znaša danes 39%, 42% moskovske dece trpi na slabokrvnosti 36% pa na srčnih napaki.

Rusija bo še e po letih spoznala kvar svoje sedanje krive vzgoje...

Pri bratih Hrvatih v Karlovcu.

(7. 5. 1925. — 3. 10. 1925.)

Radostni spomini na 7. maj 1925., ko se je vršila v Metliki prva bratska skupščina Belokranjskega učiteljskega društva z brati Hrvati, so nas vzpodbujali k sklepu, da ne štedimo truda ne žrtev in se korporativno odzovemo bratškemu povabilu učiteljskega društva za grad Karlovac in okolico na njihovo pro-savo v Karlovcu. Pa tudi stanovska zaveza nam je večevala, da tako velepomembni dan za razvoj naše stanovske organizacije še posebej poveljamo z našim obiskom na proslavi petdesetletnega obstoja bratskega Karlovačkoga učiteljskega društva.

V zgodnjih jutranjih urah se je zbiralo v soboto 3. oktobra t. l. Belokranjsko učiteljsvo na postajah in z veseljem pohitelo v krog bratov onkraj Kolpe. V vozovih je donela pesem radosti in veselja, kar je značilo izvanredno radostno razpoloženje tovarišic in tovarišev. Radosten smeh je bilo opaziti na licih vseh, z neba nas je pozdravilo jutranje sonce, a naša Kolpa je po jubljala bregove jugoslovenske zemlje. Razpoloženje se je stopnjevalo, ko so na postajah začeli vstopati bratje in sestre iz karlovačke okolice.

Na karlovački postaji so nas sprejeli karlovački tovariši in tovarišice. Imenoma domačega društva nas je pozdravil tovariš Dane Katič, ki je v svojem govoru izražal veseje, da je sedaj rešeno

vprašanje umetno postavljenih mej ter zahvaljeval navzoče na tako obilni udeležbi. Pozdravi je posebej predstavljala poverjeništva Ljubljana in zastopnike novomeškega učiteljskega društva. Žele je, naj bi bil ta dan korak naprej v prosep naše medsebojne bratske vzajemnosti. Odgovoril mu je predsednik belokranjskega učiteljskega društva tov. Barle, se zahvalil za prisrčni sprejem in čestita društva na izrednem jubileju.

Po kratkem oddihu so nas tovariši vodili po mestu, nam razkazali žensko osnovno šolo, vadnico, obrtno-nadaljevalno šolo, učiteljske in kopašče na Korani. Že pred 10. uro smo se zbirali v mestni posvetovalnici k slavnostnemu zborovanju. Dvorana je imela res slavnostno lice. Saj je bila v njej zbrana vsa elita grada Karlovac in poleg starih sivih učiteljev-voditeljev organizacije, pa do najmlajših nadopolnih učiteljskih kandidatov in kandidatinj, z eno besedo res prava vojska miru.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik učiteljskega društva za grad Karlovac i okolico, tov. Lazar Bordoški, srez. prosvetni referent v Karlovcu. V svojem govoru je poudarjal: pomembnost svečanosti, velike šolnike Hrvate, ki so uspešno delovali v tem društvu. Z vznešenimi besedami se je spomnil Njegovega Ve. kralja Aleksandra I., ki mu je skupščina odposlala brzogovorne po-

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

—Čh. Ljudsko predavanje s skioptičnimi slikami češkega učiteljstva. Učiteljska »Centralna založba« (»Ustřední nakladatelství«) je izdala obsežen pro-spekt, v katerem je objavljenih 148 projekcijskih skioptičnih ljudskih predavanj. Češko učiteljstvo vrši važno kulturno prosvetno delo s temi predavanji med narodom in je na podjetje, ki ga je ustanovilo z lastnimi sredstvi, ponosno. Omenjeno število predavanj reprezentira okrog 30.000 diapozitivov. Prospekt »Projekční zpravodaj« č. 1 pošilja založba zastoj.

Naročajte vse šolske potrebščine in knjige v Učiteljski knjigarni.